

Sygn. akt V CZ 62/15

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Kwaśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa S. K.

przeciwko P. C.

o nakazanie i zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 23 października 2015 r.,

zażalenia powódki na wyrok Sądu Apelacyjnego

z dnia 13 maja 2015 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok, pozostawiając Sądowi
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego
w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd I instancji nakazał pozwanemu zaprzestania naruszania prawa własności powódki, poprzez generowanie immisji pośrednich, w ten sposób, że nakazał pozwanemu ograniczenie czasu pracy przedsiębiorstwa do godzin od 7.00 do 17.00, a w pozostałym zakresie oddalił powództwo, tj. o zapłatę zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych powódki oraz o nakazanie pozwanemu zaprzestania prowadzenia jakiejkolwiek działalności gospodarczej.

Uwzględniając obie apelacje Sąd drugiej instancji uchylił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. i przekazał sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Uznał, że Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy, a wniosek ten wyprowadził z konstrukcji samego orzeczenia, jego uzasadnienia oraz uznał, że jest on zakotwiczony w konstrukcji pozwu. Przyjął Sąd odwoławczy, że treść wyroku w pkt I nie odzwierciedlała rzeczywistych żądań powódki, bo choć jej intencje były czytelne, to niezbędne było sprecyzowanie konkretnych immisji oraz przedmiotowego i czasowego zakresu ingerencji w prawo pozwanego. Ocenę naruszenia przez pozwanego prawa własności powódki uznał Sąd Apelacyjny za możliwą dopiero wówczas, gdy sposób określenia żądania pozwoli na poddanie weryfikacji konkretnych zachowań pozwanego mających naruszać prawo powódki, ze wskazaniem tych immisji, do których żądane od pozwanego zachowanie się odnosi. Żądanie pozwu (wniosku apelacyjnego) w postaci nakazania pozwanemu zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej niezgodnej z przeznaczeniem nieruchomości pozwanego uznał Sąd Apelacyjny za niespełniające kryteriów dostatecznego określenia. Powołując się na uzasadnienie apelacji powódki Sąd odwoławczy ocenił, że Sąd I instancji rozstrzygnął o żądaniu, które nawet zdaniem powódki nie mieści się w jej żądaniu, a więc jest dla niej niekorzystne, a konstrukcja wyroku nie określa precyzyjnie rodzaju immisji, których on dotyczy. Treść wyroku wskazuje ogólnie na immisje pośrednie, przyjmując, że zakłócają one prawo powódki poza godzinami 7.00 - 17.00, a są dozwolone w godzinach 7.00 -17.00.

W konsekwencji, skoro powództwo immisyjne nie było skonkretyzowane i nie mogło być przedmiotem oceny Sądu I instancji, co wyłączało ocenę żądania co do ochrony i naruszenia dóbr osobistych oraz żądanego z tego tytułu zadośćuczynienia, to uzasadniało to wydanie orzeczenia na podstawie art. 386 § 4 k.p.c., stwierdził Sąd Apelacyjny.

Wyrok Sądu Apelacyjnego powódka zaskarżyła w całości zażaleniem zarzucając wydanie go z naruszeniem art. 386 § 4 k.p.c. i twierdząc w uzasadnieniu zażalenia, że w ocenie Sądu Apelacyjnego istotą sprawy była klasyfikacja działalności gospodarczej pozwanego. Żaląca zanegowała ocenę przez Sąd Apelacyjny żądania powódki jako ogólnikowego i nieprecyzyjnego twierdząc, że nierozpoznanie istoty sprawy oznacza nierozstrzygnięcie żądań stron, czyli niezafatwienie przedmiotu sporu, a nie rozpoznanie istoty sprawy chociaż w sposób niesatysfakcjonujący obu stron.

Pozwany w odpowiedzi na zażalenie wniósł o oddalenie zażalenia i o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego, akcentując ocenę, że zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. nie jest środkiem prawnym służącym badaniu materialnoprawnej podstawy zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie można podzielić stanowiska Sądu drugiej instancji, że żądanie powódki było na tyle ogólnikowe i nieprecyzyjne, że spowodowało nierozpoznanie przez Sąd I instancji istoty sprawy. Określone w art. 222 § 2 in fine k.c. roszczenie negatywne przysługuje właścicielowi przeciwko każdej osobie, która narusza jej własność w inny sposób, aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa na rzecz. Takim innym sposobem naruszenia własności są m.in. działania zakłócające korzystanie z nieruchomości sąsiednich w sposób określony w art. 144 in fine k.c.

Powódka określiła w pozwie zaniechania jakich naruszeń się domaga przez nakazanie pozwanemu zaprzestania określonych zachowań. Jeżeli w ocenie Sądu Apelacyjnego żądanie powódki zreagowane zostało w sposób wadliwy, to Sąd ten mógł je skorygować, a wręcz zmodyfikować zgodnie z ocenioną jako niewątpliwą czytelną intencją powódki w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, byle tylko uczynić

to w ramach podstawy faktycznej powództwa i zgodnie z wolą powódki (wyrok SN z dnia 9 maja 2008 r., III CSK 17/08 niepubl.). Związanie granicami żądania pozwu nie wyklucza uwzględnienia przez sąd także niewyraźnie czy niewłaściwie sformułowanego żądania pozwu, jeżeli tylko da się ustalić rzeczywistą wolę strony powodowej (wyrok SN z dnia 23 maja 2013 r., I CSK 555/12, niepubl., postanowienie SN z dnia 16 lutego 2012 r., III CZ 5/12, niepubl.), a ustalenie takie było w tej sprawie możliwe, skoro intencję powódki Sąd Apelacyjny ocenił jako niewątpliwie czytelną (s. 11 uzasadnienia zaskarżonego wyroku).

Racę ma więc strona żaląca, że Sąd I instancji rozpoznał istotę sprawy, chociaż rezultat tego rozpoznania nie satysfakcjonował obu apelujących stron, co jednak nie uzasadniało zastosowania art. 386 § 4 k.p.c.

Nierozpoznaniem istoty sprawy jest bowiem nierozstrzygnięcie żądań stron, czyli niezafatwienie istoty sporu (postanowienie SN z dnia 18 marca 2015 r., I CZ 26/15), a nie jest nim taki wynik (rezultat) rozpoznania istoty sprawy, który nie jest aprobowany chociaż w różnych częściach, nawet przez obie strony sporu.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy uwzględnił zażalenie na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., pozostawiając Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie (art. 108 § 2 k.p.c.).